

Een embryo is maar een klomp cellen

Staatssecretaris Bussemaker mag niet zwichten voor christelijke drogredenen

Door Marcel Zuiderland

De woordvoerder van staatssecretaris Jet Bussemaker (Volksgezondheid PvdA) zei dat het geen kwade opzet was geweest om minister Rouvoet (Jeugd en Gezin, CU) niet te betrekken in het voorstel om selectie van embryo's toe te staan bij vrouwen met ernstige vormen van erfelijke kanker. Jammer. Was het maar wél kwade opzet geweest. Had de staatssecretaris maar eens een gezond gebrek aan respect voor gevoeligheden van religieuze aard aan de dag gelegd.

Is Jet Bussemaker gezwicht voor religieuze onzin? Jazeker. Los van het feit dat religies een totaal verkeerd beeld van de oorsprong van mens en kosmos geven, is een embryo als 'beginnend menselijk leven' kwalificeren volslagen absurd. Een embryo is geen mens, het is een klomp cellen. Het kent geen pijn, heeft geen ervaringen en kan niet denken. Het ontbeert, kortom, alles wat een levend wezen aanspraak geeft op morele rechten. Een embryo lééft, dat zeker. Maar alle cellen leven, ook die van planten. En geen christen zal gebukt gaan onder gewetensbezwaren als hij blaadjes sla tussen zijn tanden fijn maalt. Dus waarom wordt hij dan wel sentimenteel bij de vernietiging van embryo's?

Waarschijnlijk omdat een embryo een klomp cellen is met de potentie een mens te worden. Dat klopt. Maar verdient het daarom ook bescherming? Dan is het einde zoek. Want als een embryo de potentie heeft om een menselijk wezen te worden, dan heeft iets wat de potentie bezit om een embryo te worden dat ook. Dus dan zouden al die miljoenen spermacellen die bij iedere zaadlozing verloren gaan en al die onbevuchte eitjes die vrouwen maandelijks verliezen, voortaan ook morele verontwaardiging moeten oproepen omdat daar 'potentieel menselijk leven' wordt verspild.

Maar daar houdt het niet mee op. Sinds er op 5 juli 1996 voor het eerst succesvol een schaap is gekloond, en deze techniek ook voor het klonen van mensen kan worden ingezet, heeft iedere willekeurige menselijke cel de potentie een mens te worden. Dus dan zouden huidschilfers ook recht op bescherming verdienen. Het potentie-argument heeft gewoonweg een te breed bereik om moreel handelen op af te stemmen.

Bovendien is er nog een reden waarom aan de morele waarde van een embryo mag worden getwijfeld: 'God' zelf lijkt er ook nogal kwistig mee om te springen. Het lot van de meeste embryo's is namelijk een voortijdige dood. Van alle eitjes die op natuurlijk wijze worden bevrucht sterft 75 procent voor dat de zwangerschap is voltooid. Feitelijk zou de ChristenUnie de vernietiging van embryo's dus toe moeten juichen; daar is de hand van de Schepper in te herkennen. Zouden ze koste wat kost toch alle embryo's willen beschermen, dan moeten ze er voortaan maar van afzien elkaar op natuurlijke wijze te bevruchten. Daarmee gaan immers talloze embryo's verloren.

Een ander bezwaar dat de ChristenUnie heeft tegen het voorstel van staatssecretaris Bussemaker is dat het niet honderd procent aantoonbaar is dat afwijkende genen tot borst- of darmkanker zullen leiden. Is tachtig procent dan niet genoeg om geen risico te nemen? Een spelletje Russische roulette is veiliger. Los daarvan is het eisen van honderd procent aantoonbaarheid tamelijk ridicuul wanneer je bedenkt dat ze hun overige bezwaren baseren op het bestaan van iets of iemand waarvan de aantoonbaarheid nul komma nul is.

Het argument dat we 'niet voor God mogen spelen' heeft dan ook geen enkele grond. We zullen in de menselijke genenkaart niets ontdekken dat de verwezenlijking is van een vooraf gegeven goddelijk plan. Onze genenkaart is het resultaat van selectie. Al sinds hun ontstaan hebben mensen geselecteerd op gezond nageslacht. En er is geen enkele reden om daar nu niet mee door te gaan, gebruik makend van de moderne technieken die ons daarvoor ter beschikking staan.

Het is namelijk niet alleen een ethische kwestie, maar ook een democratische. In een kwart eeuw is Nederland veranderd van een christelijke natie in een land waarvan de overgrote meerderheid van de bevolking zich ietsist, agnost of atheïst noemt. Toch is dit kabinet het meest christelijke dat we sinds Colijn IV hebben gehad. Dit anachronisme is de prijs die de sociaal-democraten van de PvdA hebben betaald om aan de macht te blijven. Een prijs die te hoog wordt wanneer een kleine christelijke splinterbeweging het streven naar vermindering van ziekte en lijden eigenhandig gaat belemmeren. Staatssecretaris Bussemaker mag hier niet voor zwichten.

3 juni 2008.